

שילוב חרדים בלימודי רפואה וחיזוק בתי החולים בירושלים

הצעה להחלטה

מחליטים, במטרה לחזק את מערכת הבריאות בירושלים ובהתאם לסעיף 4(ב) לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע כי: "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים", מחליטים:

- א. משרד הבריאות בשיתוף עם משרד העבודה יקים צוות משותף למנכ"ל משרד הבריאות ומנכ"ל משרד העבודה, בראשות מנכ"ל משרד הבריאות ו/או מי מטעמו, שיכלול בין היתר, מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל או מי מטעמו, נציג הרשות לפיתוח כלכלי חברתי של המגזר החרדי ומנכ"ל מל"ג/ות"ת ו/או מי מטעמו, שיגבש המלצות ליישום תוכנית מעטפת חוץ אקדמית לשילוב חרדים בלימודי רפואה, בשים לב לצרכי העיר ירושלים ובמטרה לסייע לבתי החולים בעיר.
- ב. מסקנות הצוות יוגשו לממשלה בתוך 90 יום.

דברי הסבר

רקע כללי

כח אדם רפואי הוא המשאב המרכזי של מערכת הבריאות, ובתוך כך הרופאות והרופאים, המובילים את הצוותים הרפואיים והטיפול הרפואי. בשנים האחרונות מתמודדת מערכת הבריאות הישראלית עם מחסור ברופאים ברמה הלאומית. בעבודת צוות מקיפה שנערכה בינואר 2022 בנושא 'תכנון ארוך טווח של כוח-אדם רפואי בישראל', בה היו שותפים כ-30 רופאים בראשות פרופ' רוני גמזו, נכתב בין היתר בהמלצות הוועדה על הקמת תוכנית להצמחת מנהיגות רפואית מקרב בני ובנות הפריפריה הסוציאלית ובייחוד המגזר החרדי. מגפת הקורונה חיזקה בקרב הקהילה הרפואית בכלל ובקרב חברי הוועדה בפרט את הצורך בהכשרת רופאים בני המגזר אשר ישמשו גם כמגשרים ומנהיגים רפואיים.

ביוני 2023 הקים משרד הבריאות את הוועדה לטיפול במצוקת כוח האדם הרפואי במערכת הבריאות, בראשות מנכ"ל המשרד, מר משה בר סימן טוב. תפקיד הוועדה כולל את הנושאים הבאים: מנגנונים לעמידה ביעדי הכשרת רופאים בישראל בדגש על מקומות ההתמחות, הקצאת מתמחים, שיבוץ מיטבי, מנגנוני מימון ועוד. בנוסף, מיסוד גוף לאומי לתכנון כוח אדם רפואי בישראל במשרד הבריאות, הגדרת תפקידו מטרותיו וסמכויותיו. כמו כן, הוועדה עוסקת בקביעת הצעדים הנדרשים להמשך הגדלת מספר הסטודנטים הלומדים רפואה בישראל, תוך קביעת מנגנון לניהול לאומי של השדות הקליניים.

התכנית נועדה לתת מענה למחסור ההולך וגדל ברופאים בישראל, תוך שילוב הקהילה החרדית במערכת הבריאות, באמצעות תכנית מעטפת חוץ אקדמית אשר תכלול ליווי אישי קבוצתי וכלכלי (שאינו ליווי אקדמי) לאורך כל שנות הלימודים. זאת, בין היתר לאור הקושי הייחודי לבני המגזר החרדי בצליחת ועדת הקבלה ללימודי רפואה.

לפיכך קיימת חשיבות מיוחדת לפעולה שתייצר מתווה עבור שילוב חרדים בלימודי הרפואה באופן שיתמוך במקביל בפעולות הנעשות לתגבור מספר הרופאים - כך שבסופו של תהליך נזכה לייצוג מגוון האוכלוסיות בחברה הישראלית על פי חלקן היחסי באוכלוסייה.

בסעיף 4(א) ו-4(ב) בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל נקבע כי "הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על ידי הקצאת משאבים מיוחדים" וכן כי "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים".

יובהר כי בירושלים מתגוררים כמעט רבע מהאוכלוסייה החרדית, וכמו כן, יחד עם האוכלוסייה החרדית המתגוררת מסביב לירושלים כגון בישובים בית שמש, ביתר עילית, גבעת זאב, מודיעין עילית ועוד, שיעור האוכלוסייה החרדית מגיע לכמעט 50% מאוכלוסייה זו.

בנוסף, נכון להיום הייצוג של האוכלוסייה החרדית בקרב רופאים הוא מועט, נכון לשנת 2024 פחות מאחוז מכלל בוגרי לימודי רפואה היו חרדים. בהשוואה לדוגמה לאוכלוסייה הערבית שבה אחוז הבוגרים עמד על 12%.

התוכנית תיתן מענה גם למחסור ההולך וגדל ברופאים בישראל ככלל, תוך שילוב האוכלוסייה החרדית במערכת הבריאות כאמור.

בהחלטה זו מוצע להקים צוות שיגבש את ההמלצות על יישום תוכנית לשילוב חרדים בלימודי רפואה, תוך מתן עדיפות לעיר ירושלים במטרה לסייע לבתי החולים בירושלים באמצעות הכשרת רופאים ושימור הרופאים האיכותיים, שיובילו את המערכת הרפואה הציבורית ובמטרה להפוך את בתי החולים בירושלים לאטרקטיביים יותר עבור רופאים וסטודנטים, פיתוח מחקר איכותי והבטחת עתיד איכות הרפואה הציבורית בירושלים.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין השפעה על משק המדינה

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין השפעה

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר העבודה – מסכים

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

סיווגים

תחום פעולה עיקרי: 09 אחר;

מגישים: שר הבריאות
ושר ירושלים ומסורת ישראל

כ"ח באייר התשפ"ה
26 במאי 2025

היועצת המשפטית

Office Of The Chief Legal Counsel

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

26/05/2025
כ"ח באייר, התשפ"ה
סימוכין: 199263925

הנדון: חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הקמת צוות עבודה על ידי משרד הבריאות בשיתוף עם משרד העבודה בראשות מנכ"ל משרד הבריאות או מי מטעמו שיגבש המלצות על יישום תוכנית לשילוב חרדים בלימודי רפואה, בשים לב לצרכי העיר ירושלים. מסקנות הצוות יוגשו לממשלה בתוך 90 יום.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

כח אדם רפואי הוא המשאב המרכזי של מערכת הבריאות, בשנים האחרונות מתמודדת מערכת הבריאות הישראלית עם מחסור ברופאים ברמה הלאומית. בעבודת צוות מקיפה שנערכה בינואר 2022 בנושא 'תכנון ארוך טווח של כוח-אדם רפואי בישראל', בראשות פרופ' רוני גמזו, נכתב בין היתר בהמלצות הוועדה על הצורך בהגדלת כמות הרופאים מהמגזר החרדי, ועל הקמת תוכנית להצמחת מנהיגות רפואית מקרב בני ובנות הפריפריה הסוציאלית ובייחוד המגזר החרדי. מגפת הקורונה חיזקה בקרב הקהילה הרפואית בכלל ובקרב חברי הוועדה בפרט את הצורך בהכשרת רופאים בני המגזר אשר ישמשו גם כמגשרים ומנהיגים רפואיים.

ביוני 2023 הקים משרד הבריאות את הוועדה לטיפול במצוקת כוח האדם הרפואי במערכת הבריאות, בראשות מנכ"ל המשרד, מר משה בר סימן טוב. הוועדה עוסקת בין היתר בקביעת הצעדים הנדרשים להמשך הגדלת מספר הסטודנטים הלומדים רפואה בישראל.

בהחלטה זו מוצע להקים צוות שיגבש המלצות ליישום תכנית שתיתן מענה לשילוב חרדים בלימודי רפואה

לצד ליווי אישי, קבוצתי, מקצועי וכלכלי לאורך כל שנות הלימודים, זאת, בין היתר לאור הקושי הייחודי לבני המגזר החרדי בצליחת ועדת הקבלה ללימודי רפואה.

בסעיף 4(א) ו-4(ב) בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל נקבע כי "הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים" וכן כי "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים".

**Office of the Chief Legal Counsel
Ministry of Health**
P.O.B 1176, Jerusalem 91010
dana.neufeld@moh.gov.il
Tel: 02-6787436 Fax: 02-5081231

**לשכת היועצת המשפטית
משרד הבריאות**
ת.ד. 1176 ירושלים 91010
דוא"ל: dana.neufeld@moh.gov.il
טלפון: 02-5081231 פקס: 02-5655972

היועצת המשפטית

Office Of The Chief Legal Counsel

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

יובהר כי בירושלים מתגוררים כמעט רבע מהאוכלוסייה החרדית, וכמו כן, יחד עם האוכלוסייה החרדית המתגוררת מסביב לירושלים כגון בישובים בית שמש, ביתר עילית, גבעת זאב, מודיעין עילית ועוד, שיעור האוכלוסייה החרדית מגיע לכמעט 50% מאוכלוסייה זו.

לאור ריכוזה הגבוה של האוכלוסייה החרדית בירושלים ובעוטף ירושלים, צפוי שהתוכנית תוביל להבטחת עתיד איכות הרפואה הציבורית בבתי החולים הציבוריים בירושלים בפרט.

בנוסף, נכון להיום הייצוג של האוכלוסייה החרדית בקרב רופאים הוא מועט, נכון לשנת 2024 פחות מאחוז מכלל בוגרי לימודי רפואה היו חרדים. בהשוואה לדוגמה לאוכלוסייה הערבית שבה אחוז הבוגרים עמד על 12%.

התוכנית תיתן מענה גם למחסור ההולך וגדל ברופאים בישראל ככלל, תוך שילוב האוכלוסייה החרדית במערכת הבריאות כאמור.

לצד חשיבות התוכנית שתייצר מתווה עבור שילוב חרדים בלימודי הרפואה, נעשות במקביל פעולות לתגבור מספר הרופאים ככלל - כך שבסופו של תהליך נזכה לייצוג מגוון האוכלוסיות בחברה הישראלית על פי חלקן היחסי באוכלוסייה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

כפי שצוין קיימת חשיבות מיוחדת לפעולה שתייצר מתווה עבור שילוב חרדים בלימודי רפואה, בין היתר לאור הקשיים המיוחדים שיש להם בצליחת ועדת הקבלה ללימודי רפואה וכן לאור הנתונים המעידים על שיעור נמוך מאוד של בוגרי לימודי רפואה ביחס לכלל האוכלוסייה (פחות מאחוז נכון לשנת 2024) ובהשוואה לדוגמה לאוכלוסייה הערבית שבה אחוז הבוגרים עמד על 12%.

באשר להחלטה למתן עדיפות והתמקדות בעיר ירושלים, הרי שניתן להצדיקה לאור כך שבירושלים מתגוררים כמעט רבע מהאוכלוסייה החרדית, וכמו כן, יחד עם האוכלוסייה החרדית המתגוררת מסביב לירושלים, שיעור האוכלוסייה החרדית מגיע לכמעט 50% מאוכלוסייה זו.

יובהר שאין בהצעה זו כדי למנוע פעולות הננקטות לתגבור מספר הרופאים ככלל ואין באמור למנוע נקיטת פעולות הנוגעות גם לאוכלוסיות מיעוט נוספות בלתי מיוצגות במקצוע זה, כך שבסופו של תהליך נזכה לייצוג מגוון אוכלוסיות המיעוט בחברה הישראלית.

היועצת המשפטית

Office Of The Chief Legal Counsel

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

ההצעה הועברה ליועצים המשפטיים הרבבלנטים במשרד המשפטים, במשרד העבודה במל"ג ובמשרד החינוך והערוטיהם הוטמעו בנוסח.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את ההצעה:

אנו מאשרים כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה. נוסח הצעת ההחלטה מתואם עם היועץ המשפטי של משרד ירושלים ומסורת ישראל

דנה נויפלד

דנה נויפלד, עו"ד
היועצת המשפטית